

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 listopada 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski (przewodniczący)

SSN Bohdan Bieniek

SSN Jolanta Frańczak (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania M. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału w Warszawie

z udziałem B. Sp. z o.o. w W.

o ustalenie podlegania pracowniczym ubezpieczeniom społecznym :

emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w dniu 4 listopada 2025 r.,

skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie

z dnia 21 grudnia 2023 r., sygn. akt III AUa 213/23,

**uchyla zaskarżony wyrok, znosi postępowanie odwoławcze i
przekazuje sprawę Sądowi Apelacyjnemu w Rzeszowie do
ponownego rozpoznania oraz orzeczenia o kosztach
postępowania kasacyjnego.**

Bohdan Bieniek Piotr Prusinowski Jolanta Frańczak

[r.g.]

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu wyrokiem z dnia 1 lutego 2023 r. oddalił odwołanie M.D. (dalej jako odwołujący się) od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w Warszawie z dnia 24 marca 2022 r., stwierdzającej, że odwołujący się jako pracownik B. z o.o. z siedzibą w W. (dalej jako płatnik składek lub spółka) nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym od dnia 1 września 2021 r. oraz orzekł o kosztach zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy ustalił, że płatnik składek jest spółką, wpisaną do KRS z dniem 23 stycznia 2015 r., a jej jedynym wspólnikiem jest D.D.- brat odwołującego się. Przedmiotem działalności spółki jest kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek, wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi, pośrednictwo w obrocie nieruchomościami, zarządzanie nieruchomościami na zlecenie. Zgodnie z zapisem w KRS każdy członek zarządu jest upoważniony do samodzielnej reprezentacji spółki. Organem reprezentującym spółkę jest jednoosobowy zarząd, tj. prezes zarządu, którym od dnia 10 maja 2018 r. jest odwołujący się. W spółce nie utworzono rady nadzorczej. W okresie od dnia 30 kwietnia do dnia 1 września 2021 r. spółka zawiesiła prowadzenie działalności gospodarczej. W dniu 1 września 2021 r. odwołujący się jako prezes zarządu, zawarł sam ze sobą umowę o pracę na stanowisku administratora nieruchomości spółki w wymiarze 1/4 etatu za wynagrodzeniem w kwocie 700 zł brutto, z miejscem wykonywania pracy określonym jako teren obejmujący nieruchomości spółki. Aneks z dnia 1 marca 2022 r. zmieniono warunki zatrudnienia w następujący sposób: stanowisko pracy - prezes zarządu, miejsce wykonywania pracy - poza siedzibą spółki, wymiar czasu pracy - pełny etat, wynagrodzenie w kwocie 3.010 zł. Z treści aneksu nie wynikało, kto reprezentował spółkę przy jego zawieraniu, podpis pracodawcy jest nieczytelny. Aneks wchodził w życie z dniem jego podpisania, a przewidziane nim zmiany obowiązują z datą wsteczną od dnia zawarcia umowy o pracę, tj. od dnia 1 września 2021 r. Do obowiązków administratora nieruchomości należało segregowanie i przygotowywanie dokumentów do rozliczenia w biurze rachunkowym, wystawianie faktur i kontaktowanie się z najemcami. Od dnia 1 września 2021 r. odwołujący się został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych i

ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu spornej umowy o pracę, a od dnia 8 października 2021 r. do dnia 31 stycznia 2022 r. był niezdolny do pracy. Pracodawca wypłacił mu wynagrodzenie chorobowe za okres od dnia 8 października do dnia 9 listopada 2021 r., a o dalszą wypłatę świadczeń zwrócono się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

W dniu 3 lutego 2022 r. organ rentowy zawiadomił odwołującego się o wszczęciu postępowania wyjaśniającego zasadność zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych na podstawie spornej umowy o pracę i wezwał go do nadesłania dowodów. Wobec nieotrzymania żądanych dokumentów wydano zaskarżoną w tej sprawie decyzję, w której organ rentowy zakwestionował pracowniczy tytuł ubezpieczenia odwołującego się z uwagi na nieważność spornej umowy o pracę jako pozornej czynności prawnej (art. 83 k.c.).

Odwołujący się w odwołaniu wniósł o zmianę przedmiotowej decyzji przez ustalenie, że jako pracownik u płatnika składek podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym od dnia 1 września 2021 r. Jednocześnie wniósł o zawieszenie postępowania do czasu rozstrzygnięcia przez Sąd Rejonowy w Mielcu sprawy z jego pozwu z dnia 5 kwietnia 2022 r. o ustalenie istnienia stosunku pracy z płatnikiem składek w okresie od dnia 1 września 2021 r. do dnia 28 lutego 2022 r. na stanowisku prezesa zarządu i o zasądzenie wynagrodzenia za pracę w kwocie 17.220 zł. W uzasadnieniu pozwu podał, że od 2018 r. jest prezesem pozwanej spółki bez wynagrodzenia, a z uwagi na zwiększenie zakresu obowiązków wniósł o zawarcie umowy o pracę na stanowisku prezesa zarządu. Jednak ze względu na trudną sytuację spółka zatrudniła go jedynie na 1/4 etatu jako administratora nieruchomości, choć nadal wykonywał obowiązki prezesa. W ramach obowiązków pracowniczych miał wystawiać faktury, administrować nieruchomościami, kontaktować się z lokatorami na terenie M., gdzie położona jest większość nieruchomości spółki. Takie same czynności wykonywał od 2018 r. W związku z tym, że organ rentowy zakwestionował zajmowanie przez niego stanowisko administratora nieruchomości strony zawarły aneks do umowy o pracę i od dnia 1 marca 2021 r. spółka zatrudniła go na stanowisku prezesa zarządu w pełnym wymiarze czasu pracy. Strony nie mogły zawrzeć aneksu z datą wsteczną, mimo że tożsame stanowisko i pełny wymiar etatu obowiązywały od dnia 1 września 2021 r.

Jako interes prawny w ustaleniu stosunku pracy (art. 189 k.p.c.) wskazano jego bezpośredni wpływ na uprawnienia odwołującego się wynikające m.in. z ubezpieczeń społecznych. W odpowiedzi na pozew, działający w imieniu pozwanej spółki jej jedyny wspólnik D.D., uznał powództwo w całości, składając do akt m.in. umowę o pracę z dnia 1 września 2021 r. wraz z aneksem z dnia 1 marca 2022 r. Po przeprowadzeniu rozprawy, trwającej 35 minut, na której poza dowodami z dokumentów złożonych przez spółkę, nie przeprowadzono żadnego innego dowodu, Sąd Rejonowy - Sąd Pracy w Mielcu wyrokiem z dnia 15 września 2022 r. w sprawie IV P 21/22, ustalił, że powoda (odwołującego się) oraz pozwaną (płatnika składek) łączył stosunek pracy nawiązany na podstawie umowy o pracę w okresie od dnia 1 września 2021 r. do dnia 28 lutego 2022 r. na stanowisku prezesa zarządu w pełnym wymiarze czasu pracy i zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 17.220 zł tytułem wynagrodzenia za pracę wraz z ustawowymi odsetkami. Wyrok ten uprawomocnił się.

W tak ustalonym stanie faktycznym sprawy Sąd Okręgowy uznał odwołanie za bezzasadne. Odwołujący się chcąc dowieść, że w spornym okresie był pracownikiem płatnika składek powoływał się na treść art. 365 k.p.c. i na ustalenie istnienia jego stosunku pracy zawarte w wyroku Sądu Rejonowego w Mielcu z dnia 15 września 2022 r., IV P [...]. W ocenie Sądu Okręgowego, art. 365 § 1 k.p.c., zgodnie z którym „orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby”, musi być rozważany łącznie z art. 366 k.p.c., który stanowi, że wyrok ma powagę rzeczy osądzonej tylko co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia, a ponadto tylko między tymi samymi stronami. Granice podmiotowe powagi rzeczy osądzonej określa więc tożsamość stron procesu.

Wyrok wydany w sprawie z powództwa pracownika przeciwko pracodawcy nie ma zatem mocy wiążącej w sprawie przeciwko organowi rentowemu o ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym. Wyrok taki nie może bowiem wiązać podmiotu, który nie uczestniczył w postępowaniu poprzedzającym jego wydanie, tj. organu rentowego. Stąd wyrok Sądu Rejonowego z dnia 15 września 2022 r. nie ma żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Sąd Rejonowy pominął

także, że spółka nie miała należytej reprezentacji, gdyż odpowiedź na pozew złożył jej udziałowiec, a nie członek zarządu (art. 210 § 1 k.s.h.). Procesowym skutkiem naruszenia zasad szczególnej reprezentacji spółki jest nieważność postępowania (art. 379 pkt 2 k.p.c.). Z tego również względu odmówiono dopuszczenia do udziału w niniejszej sprawie w charakterze pełnomocnika zainteresowanej spółki radcy prawnego M, który został ustanowiony z naruszeniem art. 210 § 1 k.s.h. przez odwołującego się, występującego jako prezes zarządu spółki.

Badając istnienie pracowniczego tytułu ubezpieczenia na potrzeby rozpoznawanej sprawy Sąd Okręgowy stwierdził, że odwołujący się nie przedstawił dowodów, które świadczyłyby o faktycznym wykonywaniu przez niego pracy na rzecz spółki w reżimie pracowniczym. W aktach sprawy IV P 21/22 znajduje się umowa o pracę z dnia 1 września 2021 r., którą odwołujący się, będąc prezesem spółki, podpisał sam ze sobą, zatrudniając się na stanowisku administratora nieruchomości. Tu również doszło do naruszenia art. 210 § 1 k.s.h. Mimo wielokrotnych wezwań, strony nie przedstawiły jakichkolwiek dowodów potwierdzających, aby w ramach obowiązków pracowniczych odwołujący się świadczył pracę na rzecz spółki w charakterze pracownika. Z samego sprawowania przez daną osobę funkcji członka zarządu nawiązuje się między tą osobą a spółką stosunek organizacyjny, z którego wynika obowiązek prowadzenia spraw spółki, zgodnie z art. 201 k.s.h. Sama umowa o pracę datowana na dzień 1 września 2021 r. jako zawarta z naruszeniem art. 210 § 1 k.s.h. jest nieważna w rozumieniu art. 58 § 1 k.c. i nie ma możliwości jej sanowania na podstawie art. 39 k.c., ponieważ odwołujący się zawarł umowę sam ze sobą, działając nie jako pełnomocnik spółki, ale jako jej organ. Nieważna umowa o pracę nie może stanowić ważnego tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi. Samo świadczenie pracy na rzecz spółki, nawet jeśli miało miejsce, nie ma tu znaczenia, skoro do jej wykonywania prezes zarządu jest zobowiązany w ramach stosunku organizacyjnego.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie wyrokiem z dnia 21 grudnia 2023 r. oddalił apelację odwołującego się i zasądził od odwołującego się na rzecz organu rentowego kwotę 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas od uprawomocnienia się

przedmiotowego orzeczenia do dnia zapłaty.

Sąd Apelacyjny podzielił zarówno ustalenia faktyczne, jak i ich ocenę prawną dokonaną przez Sąd Okręgowy, wskazując, że istota sporu w obecnym postępowaniu sprowadzała się do rozstrzygnięcia, czy odwołujący się jako pracownik płatnika składek podlegał od dnia 1 września 2021 r. obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym. W tym zakresie Sąd Apelacyjny stwierdził, że samo potwierdzenie wykonywania pracy przez pracodawcę nie przekłada się automatycznie na uznanie, że praca ta w istocie była świadczone w reżimie zatrudnienia pracowniczego, zgodnie z art. 22 k.p. Jeśli chodzi o wyrok Sądu Rejonowego w Mielcu z dnia 15 września 2022 r., to mocy wiążącej prawomocnego orzeczenia (art. 365 § 1 k.p.c.) nie można rozpatrywać w oderwaniu od art. 366 k.p.c. Granice podmiotowe powagi rzeczy osądzonej obejmują tożsamość obydwu stron procesu, a więc powoda i pozwanego, a także ich następców prawnych.

Dlatego też wyrok sądu pracy zasądzający należności pracownicze nie ma mocy wiążącej w postępowaniu w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych, bowiem ta ostatnia jest przedmiotowo inna i toczy się z innymi już stronami (i w innym trybie) niż sprawa z zakresu prawa pracy. Z wyjątkiem wypadków przewidzianych w ustawie, prawomocny wyrok nie może mieć mocy wiążącej wobec podmiotu, który nie uczestniczył w postępowaniu poprzedzającym jego wydanie. Powaga rzeczy osądzonej z art. 366 k.p.c. zakłada przedmiotową i podmiotową tożsamość dwóch orzeczeń i dopiero kumulacja tych elementów pozwala na stwierdzenie, że doszło do powtórnego wydania orzeczenia w tej samej sprawie. Chodzi nie tylko o tożsamość przedmiotu rozstrzygnięcia w obu sprawach (po raz pierwszy i później ponownie osądzonej), lecz również tożsamość okoliczności faktycznych, z których wynika w jednej i drugiej sprawie roszczenie procesowe oraz zbieżność podstawy prawnej. Moc wiążąca orzeczenia (art. 365 § 1 k.p.c.) może być rozważana jedynie wtedy, gdy rozpoznawana jest inna sprawa niż ta, w której wydano poprzednie orzeczenie oraz gdy kwestia rozstrzygnięta innym wyrokiem stanowi zagadnienie wstępne. Moc wiążąca prawomocnego orzeczenia charakteryzuje się dwoma aspektami. Pierwszy odnosi się tylko do faktu istnienia prawomocnego orzeczenia i występuje, gdy w poprzednim postępowaniu, w którym zapadło prawomocne orzeczenie, nie brała udziału choćby jedna ze stron nowego postępowania, a nie jest ona objęta

prawomocnością rozszerzoną. Nie można bowiem takiej strony obciążać dalszymi skutkami wynikającymi z prawomocnego orzeczenia. Drugi aspekt, określony jako walor prawny rozstrzygnięcia (osądzenia) zawartego w treści orzeczenia, jest ściśle związany z powagą rzeczy osądzonej (art. 366 § 1 k.p.c.) i występuje w nowej sprawie między tymi samymi stronami, choć przedmiot obu spraw jest inny. W nowej sprawie nie może być wówczas zastosowany negatywny (procesowy) skutek powagi rzeczy osądzonej, polegający na niedopuszczalności ponownego rozstrzygania tej samej sprawy. Występuje natomiast skutek pozytywny (materialny) rzeczy osądzonej przejawiający się w tym, że rozstrzygnięcie zawarte w prawomocnym orzeczeniu (rzecz osądzona) stwarza stan prawny taki, jaki z niego wynika. Sądy rozpoznające między tymi samymi stronami nowy spór muszą przyjmować, że dana kwestia prawna kształtuje się tak, jak przyjęto to w prawomocnym, wcześniejszym wyroku, a więc w ostatecznym rezultacie procesu uwzględniającym stan rzeczy na datę zamknięcia rozprawy. Taka jest treść prawomocnego orzeczenia, o którym stanowi art. 365 § 1 k.p.c., a więc treść wyrażonej w nim indywidualnej i konkretnej normy prawnej. W kolejnym postępowaniu, w którym pojawia się ta sama kwestia, nie może być ona już ponownie badana. W okolicznościach faktycznych rozpoznawanej sprawy wyrok Sądu Rejonowego z dnia 15 września 2022 r. odnosił się nie tylko do innej podstawy (innego przedmiotu) sporu, ale i innych stron. Stąd o powadze rzeczy osądzonej, a co za tym idzie o związaniu Sądów orzekających w niniejszym postępowaniu prawomocnym wyrokiem mowy być nie może.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, rację ma także Sąd Okręgowy, że sporna umowa o pracę, jako zawarta z naruszeniem art. 210 § 1 k.s.h., jest umową nieważną w rozumieniu art. 58 § 1 k.c. W toku postępowania przed organem rentowym – mimo wezwania – odwołujący się ani płatnik składek nie złożyli wyjaśnień ani dokumentów, które świadczyłyby o faktycznym wykonywaniu przez odwołującego się pracy na rzecz płatnika składek w reżimie pracowniczym. Pismem z dnia 4 marca 2022 r. organ rentowy zawiadomił strony o zakończeniu postępowania administracyjnego, zaś w dniu 24 marca 2022 r. wydał zaskarżoną decyzję. Pozew o ustalenie istnienia stosunku pracy wpłynął zatem nie bez przyczyny w dniu 11 kwietnia 2022 r., a odwołanie od zaskarżonej decyzji wniesiono w dniu 29 kwietnia 2022 r., w którym odwołujący się jednocześnie wniósł o zawieszenie postępowania w tej sprawie do

czasu rozpoznania przez Sąd Rejonowy pozwu o ustalenie istnienia stosunku pracy. Po czym w apelacji podniósł, że „pracodawca, tj. B. Sp. z o.o., nigdy nie kwestionował, iż odwołujący się jest zatrudniony i wykonuje w pełni zleconą mu przez spółkę pracę”. Sąd Apelacyjny zwrócił uwagę, że skoro samo świadczenie pracy nie było między stronami sporne to cel wytoczenia powództwa o ustalenie stosunku pracy i zapłatę wynagrodzenia za pracę jest mocno wątpliwy i jednoznacznie wskazuje na motywy, jakimi kierowali się płatnik składek i odwołujący się, będąc przekonanymi, że rozstrzygnięcie sprawy wytoczonej przed sądem pracy wpłynie na zmianę zaskarżonej decyzji organu rentowego.

Odwołujący się zaskarżył w całości wyrok wyroku Sądu Apelacyjnego skargą kasacyjną, domagając się uchylenia zaskarżonego wyroku w całości i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi lub sądowi równorzędnemu wraz z rozstrzygnięciem o kosztach postępowania kasacyjnego, względnie uchylenia w całości zaskarżonego wyroku i jego zmianę przez uwzględnienie odwołania w całości i zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym według norm prawem przepisanych.

W skardze zarzucono naruszenie prawa procesowego, tj. art. 365 § 1 k.p.c., przez błędną wykładnię i uznanie, że przepis ten nie wiąże Sądu Apelacyjnego, mimo że jego prawidłowa wykładnia uzasadnia uznanie mocy wiążącej wyroku Sądu Rejonowego - Sądu Pracy w Mielcu co do zagadnienia prejudycjalnego, tj. uznania świadczenia pracy przez skarżącego na rzecz płatnika składek.

W piśmie procesowym z dnia 12 września 2025 r. skarżący zawarł wniosek o stwierdzenie nieważności postępowania apelacyjnego z przyczyny absolutnej (art. 379 pkt 4 k.p.c.) oraz o uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie na korzyść skarżącego, ewentualnie o przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu wniosku wskazano, że wyrok wydawała SSA X.Y., której procedura nominacyjna daje podstawy do przyjęcia, że nie spełnia ona standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o jej oddalenie i o zasądzenie od skarżącego na jego rzecz kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zaskarżony wyrok podlega uchyleniu, niezależnie od ewentualnej oceny trafności zarzutów sformułowanych w skardze kasacyjnej.

Zgodnie z art. 398¹³ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw, jednak w granicach zaskarżenia z urzędu bierze pod rozwagę nieważność postępowania. Nieważność postępowania jest więc samodzielną i wystarczającą przyczyną przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Oznacza to, że nieważność postępowania badana jest przez Sąd Najwyższy z urzędu bez względu na to, czy skarżący sformułował odpowiedni zarzut w tym zakresie, a jeśli go sformułował, to niezależnie od tego, czy został on należycie i przekonująco jurydycznie uzasadniony (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 1997 r., I CKN 825/97, OSNC 1998 nr 5, poz. 81; 10 maja 2010 r., III CKN 416/98, OSNC 2000 nr 12, poz. 220; z dnia 6 lutego 2024 r., I PSKP 51/22, LEX nr 3699959 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 sierpnia 2020 r., III CSK 12/18, OSNC 2021 nr 5, poz. 36).

W związku z powyższym Sąd Najwyższy rozpoznając niniejszą skargę kasacyjną, stwierdza z urzędu, że zachodzi w sprawie nieważność postępowania i w tym względzie potwierdza trafność i aktualność linii orzeczniczej Sądu Najwyższego ukształtowanej wyrokami: z dnia 19 marca 2024 r., III USKP 116/23 (LEX nr 3694949); z dnia 27 marca 2024 r., III USKP 41/23 (LEX nr 3716005); z dnia 18 czerwca 2024 r., III USKP 103/23 (LEX nr 3727704); z dnia 26 listopada 2024 r., III USKP 86/24 (LEX nr 3790614), z dnia 25 marca 2025 r., III USKP 119/24 (LEX nr 3850587), z dnia 23 października 2025 r., III USKP 104/24 (niepubl.), nie dostrzegając konieczności ponownego przytaczania pełnej argumentacji przedstawionej w przywołanych rozstrzygnięciach.

W wymienionych powyżej wyrokach Sąd Najwyższy przypomniał, że według tezy 2. uchwały pełnego składu Sądu Najwyższego - połączonych Izb Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20 (LEX nr 3046694), sprzeczność składu sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba

powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r. poz. 3, dalej jako ustawa o zmianie KRS), jeżeli wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.

Wyrok w rozpoznawanej sprawie został wydany w składzie jednoosobowym przez sędziego powołanego na urząd sędziego Sądu Apelacyjnego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie i składzie określonym przepisami ustawy o zmianie KRS. Sprawa została bowiem rozpoznana przez Sąd Apelacyjny w Rzeszowie w składzie SSA X.Y. (przewodniczący, sprawozdawca). Taki skład sądu powszechnego był sprzeczny z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c., ponieważ w wydaniu wyroku brała udział SSA X.Y.. Sąd Najwyższy, w sprawie III USKP 116/23, na podstawie dokumentacji konkursowej przekazanej przez Krajową Radę Sądownictwa opisał w sposób wyczerpujący okoliczności przedstawienia Prezydentowi RP przez Krajową Radę Sądownictwa wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu apelacyjnego w Sądzie Apelacyjnym w Rzeszowie X.Y. a do tej procedury nominacyjnej nawiązał skarżący w piśmie procesowym z dnia 12 września 2025 r.

X.Y. uzyskała bowiem rekomendację Krajowej Rady Sądownictwa do objęcia stanowiska sędziego w Sądzie Apelacyjnym w Rzeszowie, mimo że nie uzyskała poparcia środowiska sędziowskiego. Ten brak poparcia skwitowany został ogólnym stwierdzeniem Rady, że poparcie Kolegium Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie i Zgromadzenia Przedstawicieli Sędziów Apelacji Rzeszowskiej nie odzwierciedla poziomu kwalifikacji omawianej kandydatki. Krajowa Rada Sądownictwa całkowicie zlekceważyła stanowisko organów samorządu sędziowskiego, przeciwstawiając mu posiadane przez kandydatkę kwalifikacje związane z jej dorobkiem naukowym i dydaktycznym, który nie potwierdza przygotowania do orzekania w procedurze cywilnej w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych w najwyższej instancji sądownictwa powszechnego (wskazuje na to dorobek naukowy i

dydaktyczny przedstawiony w dokumentacji konkursowej ukierunkowany na inne dziedziny prawa niż prawo pracy i ubezpieczeń społecznych czy procedura cywilna).

Gdy tę konstatację zestawia się z opisaną opinią prawną, to nasuwa się wniosek, że decydujący wpływ na taką, a nie inną ocenę kandydatki przez Radę miał udział kandydatki w legitymizowaniu Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie i składzie określonym przepisami ustawy o zmianie KRS. Inaczej rzecz ujmując, rekomendacja Krajowej Rady Sądownictwa dla sędzi X.Y. stanowiła gratyfikację za jej zaangażowanie w niekonstytucyjne działania organów władzy ustawodawczej i wykonawczej wobec sądów, prowadzące do utraty przez Krajową Radę Sądownictwa przymiotu niezależności. W tych okolicznościach – szczegółowo przywołanych i omówionych w podanych wyżej judykatach – w ocenie Sądu Najwyższego w składzie rozpoznającym skargę kasacyjną, doszło do sprzeczności składu Sądu drugiej instancji w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c., gdyż w składzie Sądu brała udział X.Y. powołana na urząd sędziego w Sądzie Apelacyjnym w Rzeszowie na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy o zmianie KRS, a wadliwość procesu powoływania na stanowisko sędziego prowadzi w tym przypadku do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w związku z art. 386 § 2 oraz art. 108 § 2 w związku z art. 398²¹ k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

(J.C.)

[a.ł]